Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M,Dukes, A.Oppelik,J. Danneberg; în Budapesta: A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L, Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 235. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ 25 Octomvrie (6 Noemvrie) 1888.

Brașovŭ, 24 Octomvrie v.

E lucru sciutŭ, și adeseorĭ „Revista Politică“ din Suceva și'a ridicatŭ graiulŭ, că naționalitățile neromâne din Bucovina, care formézâ minoritatea poporațiunei, năpăstuescŭ pe Românĭ, poporațiunea bâștinașe a țĕrii.

In acéstă luptă de cutropire a elementului românŭ se disting mai cu sémă păturile venetice de Polonĭ, Rutenĭ și Jidovĭ.

E în adevĕrŭ lucru de miratŭ, cum aceștĭ veneticĭ au pututŭ ajunge cu îndrăsnéla până acolo, că sĕ încerce a pune genunchele pe grumazulŭ Românului și sĕ le trécă prin gândŭ nenorocita ideă de a face chiar încercărĭ sĕ-lŭ desoaționaliseze.

Și totŭ așa de neesplicatŭ lucru e, cum dascălii și preoții românĭ, cu întréga inteligență română, nu punŭ umĕrulŭ sĕ scótă ghiarele ce acei veneticĭ și le-au înfiptŭ prin unele părțĭ în corpulŭ naționalității române, ca sĕ'lŭ sfâșiă.

Nu dicemŭ, că nu suntŭ preoțĭ și dascălĭ cu inimă românéscă, inteligență cu simțĕminte românescĭ, care lucră din resputerĭ sĕ înlăture periculŭ din părțile unde se ivesce elŭ amenințândŭ; dér ce se face pentru că acei puținĭ dascălĭ și preoțĭ, acea puțină inteligență română — și avemŭ convingerea că puțină, fórte puțină e cea de felulŭ acesta — care din lipsa de energiă se lasă a fi tîrîtă de nenorocitulŭ curentŭ alŭ propagandei naționale streine, ce se face, dicemŭ, ca ea sĕ fiă înșiruită în rĕndurile falangei naționale române, spre a se pune stavilă puternică propagandei veneticilorŭ?

„Revista Politică“ ne-a făcutŭ cunoscute casurĭ fórte grave despre modulŭ cum uneltescŭ mai cu sémă Rutenii în contra naționalității române.

Preoții și cărturarii rutenĭ se vĕră printre poporulŭ românŭ, îi spunŭ că Dumnedeu vorbesce rusesce și că numai acela are parte de raiu, care se face Rusŭ, ér limbă românéscă, orĭ moldovenéscă cum o numescŭ Rutenii, este limbă țigănéscă și celŭ care o vorbsce va sta la pórta raiului ca cânii; îi mai spunŭ preoții și cărturarii rutenĭ, că la masa unui Rusŭ și Dumnedeu șéde, bea și mănâncă cu plăcere, pe când la masa unui Moldovénŭ, adecă Românŭ, nu.

Când chiar acei nenorocițĭ, carĭ au cădutŭ în cursele Rutenilorŭ, le spunŭ și le destăinuescŭ acestea celorŭ carĭ îi apucă de scurtŭ — de altmintrelea o spunŭ rușinațĭ de fapta lorŭ — găsimŭ cu cale sĕ întrebămŭ: intreprins'a inteligința română, neînveninată de sĕmțĕminte streine, pașii necesarĭ, ca sĕ se pună capĕtŭ acestorŭ uneltirĭ? Luat'a guvernulŭ țĕrii, care negreșitŭ că e informatŭ despre propaganda rutênă, mĕsurĭ ca sĕ fiă pușĭ la loculŭ lorŭ și pedepsițĭ cum se cuvine acei uneltitorĭ?

Cum sufere Inaltŭ Présfinția Sa sĕ se uneltéscă cu atâta nerușinare în contra naționalității credincioșilorŭ sĕi românĭ, sĕ li-se spună, că Dumnedeu rusesce vorbesce. cu alte cuvinte, că Dumnedeu e Muscalŭ?

Nu'i vorbă, și la noi se uneltesce în contra naționalității române, dér încă nu s'a găsitŭ Românŭ, care sĕ fi credutŭ vreodată apostolilorŭ mincinoșĭ ce se vorŭ fi ivitŭ vre-odată printree poporul românŭ din Transilvania, Bănatŭ și Țĕra ungurĕscă, că Dumnedeu ungurese vorbesce. Ĕr décă în Bucovina se 'ntâmplă astfelŭ de lucrurĭ, atuncĭ vina nu se póte arunca decâtŭ asupra acelorŭ preoțĭ și dascălĭ, carĭ nu'șĭ facŭ datoria luminândŭ poporulŭ asupra ființei lui Dumnedeu, deschidĕndu'i capulŭ ca sĕ înțelégă uneltirile rutene.

Sperămŭ, că graiulŭ „Revistei Politice“ nu va rĕsuna în pustiă și că preoțimea, dăscălimea și întréga inteligință română se va pune pe lucru, ca sĕ strivéscă capulŭ ce și'lŭ redică hidra propagandei rutene.

Unŭ incidentŭ în Belgradŭ

Cu ocasiunea iluminațiunei dela 1 Noemvre, ce s'a făcutŭ în Belgradŭ pentru Regele Milanŭ, s'a întâmplatŭ unŭ incidentŭ penibilŭ. Unŭ individŭ din mulțime, precum se telegrafiază din Belgradŭ, a spartŭ cu petri ferestrile ambasadei austro-ungare. Făcêndu-se imediatŭ cercetare, s'a doveditŭ, că intențiunea n'a fostŭ d'a se face o demonstrațiune politică, deórece din mulțime s'a aruncatŭ cu petri și în ferestrile altorŭ case private și edificii publice, care nu erau iluminate. Incidentulŭ, dice-se, nu va avé urmărĭ, deórece afacerea s'a aplanatŭ prin esplicărĭ amicale. Ministrulŭ de esterne sêrbŭ Mijatovicĭ și prefectulŭ poliției Georgievicĭ s'au dusŭ la ministrulŭ plenipotențiarŭ austro-ungarŭ Hegenmüller, ca sĕ'șĭ esprime regretele lorŭ pentru acestŭ incidentŭ. S'au făcutŭ două arestărĭ.

Ungurii între Germanĭ și Moscalĭ.

„Kolozsvár“, într'unŭ articulŭ dela 2 Noemvrie, vorbindŭ despre raportulŭ în care se află națiunea ungurescă față cu marile puterĭ Germania și Rusia, constată mai întâi, că e neapĕratŭ necesarŭ ca Ungurii sĕ se alăture hotărîtŭ și fără nicĭ o reservă la una din aceste puterĭ. Pledéză apoi pentru alianța Ungurilorŭ cu Germania, aducêndŭ între altele următórele motive:

Sentimentele și interesele nóstre de esistență nu ne permitŭ sĕ ne alăturămŭ la puterea slavă. Contra unei asemenĭ hotărîrĭ se opune caracterulŭ politicŭ alŭ națiunei ungurescĭ, se opunŭ tradițiunile nóstre istorice, cultura, religiunea și tóte sentimentele nóstre. Amŭ da totŭ, ce până acum amŭ câștigatŭ cu grele lupte, amŭ smulge rădĕcinile rassei națiunei și ne-amŭ rupe de totŭ trecutulŭ nostru, ca sĕ începemŭ din fundamentŭ o viĕță nouă. Amŭ pune în jocŭ tóte avantagele nóstre politice fără a puté fi sigurĭ, décă în schimbŭ amŭ puté căpĕta o recompensă celŭ puținŭ egală.

Apoi chiar lățirea slavismului este ceea ce amenință mai multŭ esistența națiunei nóstre. Acéstă credință este înfiptă în corpulŭ statului maghiarŭ pretutindenea. Naționalitățile nóstre, carĭ tindŭ la rĕsturnarea stăpânirei ungurescĭ, cu escepțiunea unei micĭ fracturĭ, cultivă simpatii rusescĭ. Mai adaugemŭ, că în Austria, care stă cu noi în strînse legăturĭ, influința slavă a ajunsŭ atâtŭ de departe, încâtŭ în însĕmnată parte este de o putere egală cu cea germană. Alipirea la slavismŭ ar esploata acéstă direcțiune pentru a cuceri întréga monarchiă și mai curêndŭ orĭ mai târdiu ar puté aduce disolvarea rassei maghiare. In decursulŭ timpilorŭ ar puté ridica aicĭ unŭ alŭ doilea puternicŭ statŭ slavŭ, dér în acestŭ statŭ abia ar fi posibilŭ, ca națiunea maghiară sĕ mai jóce unŭ rolŭ ponderosŭ.

Interesele nóstre de statŭ invólvă în sine mandatulŭ de a ne alipi la alianța cu Germanii. Cultura și instituțiunile nóstre în esență suntŭ aceleașĭ cu ale Germanilorŭ.... Afară de acestea, de o parte diferența acută a caracterelorŭ, de altă parte raporturile geografice și politice de statŭ, pe timpurĭ neprevĕdute facŭ imposibilŭ, ca elementulŭ germanŭ sĕ contopéscă în sine Maghiarimea, ce e inferióră în numĕrŭ și putere.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Luxulŭ florilorŭ.

Lucru sciutŭ de toțĭ este, cumcă moda își bate jocŭ de orĭ și ce logică.

Astfelŭ femeile își împodobescŭ pĕrulŭ lorŭ cu rosele cele mirositóre pe timpulŭ, când întréga natură dórme somnulŭ celŭ lungŭ alŭ iernei, în vreme ce în decursulŭ verei, când co-iii Florei ocupă cu vitejiă întréga câmpiă și văile, aparŭ pe pălăriile damelorŭ totŭ felulŭ de florĭ artificiale.

Așa dĕră flórea, fire-ar ea artificială orĭ naturală, face parte din obiectele de luxŭ ale timpului nostru, tocmai așa precum a fostŭ în timpurile trecute.

Ca și unŭ simbolŭ poeticŭ apare ea atâtŭ în istoria vechiă, câtŭ și în cea nouă, ornândŭ când mormintele eroilorŭ, cândŭ ruinele cetățuilorŭ, aducêndu-și omagiile sale atâtŭ frumseței, câtŭ și gloriei, neuitândŭ a împleti și viitorului cununile cele mai strălucitóre.

Ea era stăpână peste ceremoniile tuturorŭ popórelorŭ celorŭ vechĭ, și biserica creștină, care la începutŭ a tost eschis'o ca pe unŭ semnŭ alŭ păgânătății, mai pe urmă totușĭ nu s'a mai subtrasŭ dela farmeculŭ ei.

Episcopulŭ din Poitiers, Fortunatŭ, a trimisŭ o scrisóre Reginei din acelașŭ ținutŭ, anume Radequnda, o poesiă elegantă, în care se aflau și următórele cuvinte:

„In acestŭ frumosŭ anutimpŭ alŭ primăverei, toțĭ ómenii își ornéză casele lorŭ cu florĭ. Inălțimea vóstră însĕ sĕ adunațĭ florile cele strălucitóre și sĕ le duceți la biserică, ca sĕ fiă ornate cu dênsele altarele, strălucindŭ astfelŭ în nisce colorĭ prea frumóse. Nusceaua (crocus) cea purpuriă sĕ se asocieze cu vioreaua măiestósă, roșulŭ celŭ frumosŭ sĕ fiă adeseorĭ înlocuitŭ cu albulŭ celŭ inocentŭ, vĕnĕtulŭ celŭ închisŭ sĕ fiă aședatŭ lângă verde. Este o luptă între florĭ, una învinge prin frumsețea ei triumfătóre, cealaltă prin profumulŭ ei celŭ dulce; ele întunecă tóte petrile scumpe și'șĭ batŭ jocŭ de tămâiă.“

Acestea s'au întêmplatŭ în seculŭ alŭ șéselea.

In Roma și adĭ se înfrumsețéză altarele dela biserica sânta Maria Magiore cu rose albe și cu florĭ de iasomiă.

In evulŭ mediu flórea se numĕra între luxurile cele mai marĭ ale bisericei.

Biserica anglicană nicĭ astădĭ nu cunósce altă pompă pentru altare decâtŭ numai florile, de aceea ele au fórte mare căutare, și mai alesŭ însĕ înainte de Pascĭ.

Odinióră Romanii își puneau cununĭ de florĭ pe capŭ, acéstă datină însĕ a abrogat'o la începutŭ biserica creștină.

In seculŭ alŭ noulea erau cununile de rose ceva de tóte dilele și de myrtŭ pentru mirele și mirésă pe carĭ 'i cununa preotulŭ creștinŭ.

Cununile de florĭ, la înmormântărĭ scóse din usŭ, în curêndŭ aparŭ érășĭ, mai întêiu pe cosciugurile cele micuțe ale copiilorŭ creștinĭ și au jucatŭ peste totŭ la înmormântărĭ de acum înainte rolulŭ celŭ mai importantŭ, pe care'lŭ și astădĭ îlŭ jócă.

Dér nu numai peste ceremoniele bisericescĭ a devenitŭ flórea stăpână, ci și peste tóte celelalte lucrurĭ lumescĭ. In Francia esista unŭ felŭ de contribuțiune de rose, care a datŭ până pe la finea seculului alŭ șesespredecelea. Acesta a fostŭ unŭ tributŭ, pe care trebuiră sĕ-lŭ aducă parlamentulŭ pairii Franciei. Acelŭ tributŭ trebuia sĕ fiă dusŭ în vre-o di a lunei lui Aprilie, Maiu séu Iunie, când se ținea prima ședință. Inainte de începerea ședinței trebuia sĕ îngrijéscă pairulŭ, căruia îi venea rĕndulŭ sĕ dea așa numita dare de rose, a înfrumseța tóte apartamentele cu florĭ, și a împrăștia chiar și pe josŭ florĭ de câmpŭ și érbă verde. După aceea mergea în sala cea mare și împărțea rosele, ce erau purtate în corfe de argintŭ înaintea lui, membrilorŭ parlamentului și oficerilorŭ domesticĭ, carĭ erau de serviciu. După ce împărțirea se finea și ședința se încheia, apoi da acelŭ pairŭ unŭ banchetŭ mare președinților, consilierilorŭ, oficialilorŭ și maestrilorŭ de ceremonii.

Originea acestei datinĭ nu este cunoscută. Ea esista nu numai la parlamentulŭ parisianŭ, ci și la celelalte parlamente ale regatului. Mai alesŭ la celŭ dela Touluse. Contribuțiunea de rose trebuia sĕ fiă solvită și copiilorŭ regelui, prințilorŭ, ducilorŭ, cardinalilorŭ și ceiloralalțĭ pairĭ. După cum se dice, unŭ edictŭ alŭ luĭ Enricŭ alŭ III. sĕ fi ordonatŭ solvirea acelui tributŭ mirositorŭ.

O estindere mare a luatŭ în Francia luxulŭ florilorŭ pe timpulŭ lui Ludovicŭ alŭ XIV-lea, care era unŭ mare prietinŭ alŭ florilorŭ. Elŭ iubea fórte tare a sorbi séra profumulŭ florilorŭ rare și prețióse și în grădinile regale se aflau

Statulŭ maghiarŭ s'a consolidatŭ destulŭ de tare, pentru ca d. es. nicĭ înriurințele austro-germane sĕ nu mai pótă fi amenințătóre pentru noi. Din contră, acelea înriurințe chiar și în propria lorŭ țéră numai luptându-se mai pótă se se validiteze, așa precum se validitéză. Lĭ-arŭ păré bine décă arŭ puté sĕ germaniseze Austria și la germanisarea Ungariei nicĭ nu se mai gândesce nimenea. Ca oposițiă germană, care asaltéză tendințele maghiare, rĕmânŭ singurŭ numai Sasii din Ardélŭ. Ei, dér oposiția acestora nu ne póte oprì pe noi, ca sĕ nu abdicemŭ de acele sentimente strĕine fațǎ cuGermanii, ce au mai rĕmasŭ icĭ-colo ca moștenire din vechia antipatiă. Avemŭ lipsă de Germania, și fără îndoélă și ea are lipsă de noi. Avemŭ lipsă, ca în Austria sĕ nu domineze slavismulŭ, ci germanismulŭ..... Décă și în sentimente ne vomŭ apropia unii de alții, din acésta ambele părțĭ numai folosŭ potŭ sĕ tragă. Ce se ține de noi, unŭ mijlocŭ de a ne apropia este acela, ca sĕ ne lăpĕdămŭ da acea neîncredere și nepretiniă, cu care și astădĭ se pórtă o parte a națiunei fațǎ cu rassa germană. Trebue sĕ recunóscemŭ, că abia în câțĭ-va anĭ lumea s'a schimbatŭ multŭ și în acéstă schimbare Némțulŭ s'a făcutŭ amiculŭ nostru.

Strașnicĭ politicĭ suntŭ „patrioții" dela Kolozsvár"! Vréu sĕ fiă tarĭ sub aripĭ streine și nu sub ale lorŭ; preferă sĕ trăiască'n vrajbă cu majoritatea poporațiunei statului, ér de dușmanĭ sĕ'i apere Germania! Óre așa vorŭ fi dicêndŭ și cei din Berlinŭ?

SCIRILE DILEI.

In adunarea de dĕunădile a comitetului administrativŭ din comitatulŭ Ciucului, viceșpanulŭ a presentatŭ adunărei unŭ raportŭ asupra *regulărei granițelorŭ cu România.* In sensulŭ acestui raportŭ, din teritoriulŭ comitatului Ciucŭ au trecutŭ în proprietatea României în unŭ locŭ 192 jugĕre, în altŭ locŭ 132 jugĕre, în alŭ treilea locŭ 133 jugĕre, în alŭ 4-lea 83 jugĕre și în alŭ 5-lea locŭ 1102 jugĕre. Cu totulŭ 1642 jugĕre. Pentru ca comitatulŭ sĕ priméscă óre-care despăgubire pentru acestŭ teritoriu perdutŭ, precum și pentru pădurile aflătóre pe elŭ, viceșpanulŭ comitatului a propusŭ autoritățilorŭ jădecătoresci, ca sĕ profite de dreptulŭ garantatŭ prin lege, pentru a întreprinde pașii necesarĭ ca România sĕ rĕscumpere acestŭ teritoriu. Propunerea s'a primitŭ. S'a numitŭ o comisiune constătătóre din viceșpanulŭ, ca președinte, pretorele cercului respectivŭ, unŭ membru alŭ oficiului silvanalŭ și directorulŭ montanŭ, ca trimisŭ din oficiu. Acéstă comisiune va avé sĕ stabiléscă prețulŭ de vêndare și sĕ ia tóte dispozițiunile necesarĭ pentru acésta, avêndŭ a-șĭ da raportŭ în proxima adunare a comitetului comitatensŭ.

***

Intre *visitatorii de școle* numițĭ de ministrulŭ ungurescŭ de culte și instrucțiune găsimŭ: solgăbirĕi, raportorĭ de-ai comisiunilorŭ administrative comitatense, proprietarĭ de pămêntŭ, proprietarĭ de morĭ, magistrii postalĭ: totŭ *pedagogĭ.* Ne surprinde însĕ numirea părintelui protopopŭ alŭ Trei-Scaunelorŭ *Dimitrie Coltofeanŭ* între aceștĭ visitatorĭ de școle (dênsulŭ pentru comunele Saciva, Lisnĕu și Măierușĭ), numire făcută de ministrulŭ ungurescŭ de instrucțiune.

Noi sciamŭ, că părintele Coltofeanŭ e deja, ca protopopŭ, inspectorŭ școlarŭ peste școlele nóstre din tractulŭ d-sale și că atêrnă de autoritatea nóstră bisericéscă-școlară superióră, ér nu de ministerulŭ ungurescŭ. Ce sĕ fiă la mijlocŭ?

***

Resultatulŭ alegerei de deputatŭ pentru Reichsrathulŭ din Viena, în districtulŭ *Svceava-Rădăuțĭ-Câmpulungŭ* din *Bucovina,* a dovodit o isbêndă totală a Românilorŭ. Anume s'a alesŭ în loculŭ rĕposatului Zotta, candidatulŭ Românilorŭ *Corneliu Cosoviciu* cu 403 voturĭ din 404. D-lŭ Cosoviciu, carele e și deputatulŭ țĕrei alesŭ în Suceava, aparține maiorității partidului naționalŭ românŭ.

***

Scriitorii cehĭ nu mai voescŭ sĕ lucreze pentru opera prințului de corónă „Austro-Ungaria în cuvinte și tablourĭ", décă nu se ține sémă de dreptulŭ publicŭ (de statŭ) alŭ Cehilorŭ, décă țĕrile corónei boeme nu suntŭ deopotrivă tratate în operă, ca Ungaria, și décă titlulŭ cărții nu se schimbă dicêndu-se „Austro-Ungaria-Boemia în cuvinte și tablourĭ", orĭ „Austro-Boemia-Ungaria etc." Lumea e curiósă sĕ vadă, ce va eși de aci, deórece se vorbesce, că prințulŭ de corónă ar fi contra cererei Cehilorŭ.

***

Din Reghinulŭ săsescŭ se scrie, că tĕrgulŭ de tómnă, ce s'a ținutŭ acolo, a fostŭ bine cercetatŭ. Fiindcă s'au mânatŭ la têrgŭ fórte multe vite, prețulŭ lorŭ a fostŭ cam slabŭ. Părechea de boi grașĭ s'a vêndutŭ cu 300 fl., mai slabĭ cu 150 fl. O vacă 40—80 fl. Cu totulŭ s'au vêndutŭ 300 cai, 5200 vite cornute.

***

Culesulŭ de vii în părțile *Bistriței* și ale *Reghinului* a datŭ resultate fórte slabe! în părțile *Devei* vinulŭ are sĕ fiă mai bunŭ, dér mai puținŭ ca celŭ din anulŭ trecutŭ; în părțile *Mediașului* culesulŭ viilorŭ a datŭ róde fórte satisfăcĕtóre atâtŭ în ce privesce calitatea, câtŭ și cantitatea.

***

In cancelaria cărților funduare dela tribunalulŭ din locŭ *se va vinde* la 8 Noemvre nou c., 9 óre a. m., realitatea Ilenei Voicu Vulcăneanŭ prețuită cu 267 fl. și la 9 Noemvre, órele 9 a. m. realitatea lui Karl Szekely și Iuliana Csorlai prețuită cu 1200 fl.

***

La cererea sa, sublocotenentulŭ în reservă *George Bârsanu* dela reg. 2 de inf. a fostŭ liberatŭ din servițiulŭ armatei.

***

Duminecă în sĕptĕmâna trecută, poliția din *Budapesta* a opritŭ cu puterea lucrările pe locurile de încărcare și descărcare ale societății de navigațiune pe Dunăre. La întrebarea ce i s'a făcutŭ, poliția a rĕspunsŭ, că o face acésta în puterea § 19 art. de lege LIII din 1868, care opresce lucrulŭ Dumineca pe piețele publice.

***

La *tergulŭ de vinurĭ,* ce s'a ținutŭ în șĕptĕmâna trecută *în Sibiiu,* s'a adusŭ fórte multŭ vinŭ. S'a vêndutŭ vadra ardelénă de mustŭ de Ohaba cu 1 fl. 30 cr. până la 1 fl. 60 cr.

***

Alŭ doilea concertŭ cu abonamentŭ alŭ orchestrei orășenescĭ din locŭ se va da Joi în 8 Noemvre a. c. în sala hotelului Nr 1.

***

Universitatea săséscă 'șĭ-a începutŭ în Sibiiu ședințele ordinare.

„O surprindere."

(Fine.)

Ceea ce interesézǎ însĕ casulŭ acesta pe poporulŭ slavŭ este, că accentuămŭ simplu faptulŭ, că literile ciriliane sufere o perdere sêmțitóre și că în Europa, în locŭ de a se lăți și de a progresa, ca grafica cea mai perfectă, preste totŭ perde din teritoriulŭ, unde se întrebuințéză. Că Românii, dela carĭ poporulŭ slavŭ a așteptatŭ multe, scotŭ literile ciriliane din biserica gr. or. și întroducŭ literile germane latine, este unŭ evenimentŭ, care, fiind-că a venitŭ fără veste, a surprinsŭ și va da ocasiune poporului slavŭ sĕ cugete asupra teritoriului ce-lŭ ocupau odată literile ciriliane, asupra causelorŭ pentru care disparŭ și asupra teritoriului, unde se mai află.*) Literile ciriliane nu suntŭ pentru Slavĭ unŭ lucru indiferentŭ, ci o parte bună din naționalitatea lorŭ, vestmêntulŭ în care se înfățișézǎ de obiceiu limba slavă. Literile ciriliane se ținŭ de caracteristica particulară a poporului slavŭ și se va cuveni poporului slavŭ sĕ mediteze, că acéstă particularitate specialistică totŭ mai multŭ dispare în curentulŭ celŭ nivelatorŭ alŭ culturii moderne. E de lăudatŭ poporulŭ germanŭ, că are bărbațĭ, carĭ ținŭ cu atâta tăriă la literile lorŭ germane, ce nu suntŭ decâtŭ litere latine, mai multŭ séu mai puținŭ colțu-

*) Cum vedemŭ, astădĭ cu încetulŭ și pe nesêmțite dispare dinaintea ochilorŭ noștri cirilismulŭ de pe tóte terenele, după o domniă de peste o miiă de anĭ. Așa a dispărutŭ încetulŭ cu încetulŭ grafica dăcéscă dinaintea cirilismului, tocmai cum dispare acesta dinaintea latinismului. Alfabetulŭ dăcescŭ s'a păstratŭ la Românĭ totŭ în acelŭ chipŭ după cum s'a păstratŭ la Albanesĭ, pe lângă alfabetulŭ grecescŭ și latinescŭ, și alfabetulŭ lorŭ naționalŭ, despre care dice Hahn, că are o vechime de peste trei mii de anĭ. Românii scriau cu alfabetulŭ lorŭ pe lemne dela drépta spre stânga. Că Românii au scrisŭ până târdiu pe table de lemne, se vede de acolo, cĕ „lecțiune" până mai dĕunădile nu s'a numitŭ, decâtŭ „tablă." Dascălii cei bĕtrânĭ întrebau copiii de tablă. Țĭ-ai învĕțatŭ tabla, scii tabla, țĭ-ai datŭ tabla? Acești terminĭ scolasticĭ suntŭ fórte instructivĭ din tóte punctele de vedere. Mai întêiu terminulŭ tablă are douĕ accepțiunĭ, una reală și alta ideală, ceea ce ne arată în modulŭ celŭ mai limpede, că aplicarea tablelorŭ la scrisŭ și la instrucțiune în totŭ decursulŭ timpului, începêndŭ dela Românĭ, dela carĭ ni-s'au păstratŭ în băile dela Roșia mai multe table cerate cu o grafică cu totulŭ particulară, și până în dilele nóstre au fostŭ tare întrebuințate, de unde a urmatŭ, că terminulŭ „tablă", care la începutŭ însemna numai lucrulŭ, pe care se scrie, numai mai târdiu s'a aplicatŭ și la lecțiunea scrisă pe tablă. Nenorocirea nóstră a Românilorŭ ardelenĭ este, că până acuma n'amŭ pututŭ afla nicĭ o tablă scrisă cu literile cele vechĭ ale Vlachilorŭ, care nu erau nicĭ latine, nicĭ grecescĭ, nicĭ ciriliane. Multe transacțiunĭ n'au prefăcutŭ strămoșii nostri în scrisŭ, deși avemŭ dicala poporală: „ai carte, ai parte." Scrierea pe lemne a fostŭ fórte obicĭnuită la Românii ardelenĭ. Tóte contribuțiunile erariale se scriau până mai erĭ-alaltăerĭ în comunele sătescĭ pe răvașe, răbóșe și pe țincușe. Cuvêntulŭ răvașŭ și țincușŭ pe lângă însemnarea reală-materială, are și accepțiunea sa ideală, unulŭ de scrisóre, éră altulŭ de semnŭ. Din aceste esemple se vede, că odinióră au esistatŭ între Românĭ o grafică particulară romănéscă, care cu timpulŭ a fostŭ alungată de altă grafică, rĕmănêndŭ numai terminii: tablă, răboșŭ, răvașŭ și țincușŭ (dica) din aceea epocă memorabilă și negurósă a istoriei nóstre.

paturĭ marĭ de viorele, florĭ de portocală, iasomiă, tuberose, heliotrope, hyacinthe și narcisse. Predilecția regelui de sine se înțelege, că a fostŭ imitată în palaturile bărbațilorŭ însemnațĭ. Acea casă de porcelanŭ, în care se țineau sĕrbătorile cele mai splendide, purta numele „Palais de Flore" (palatulŭ deiței Flora). Unŭ capriciu regescŭ însĕ a nimicitŭ acelŭ palatŭ de porcelanŭ. Elŭ a cădutŭ deodată cu d-na de Montespan în disgrațiă și în loculŭ sĕu se ridică unŭ alt edificiu imposantŭ, în onórea stelei sale celei nou rĕsărite, adecă în onórea d-nei de Maintenon. Acesta s'a numitŭ *Trianon,* și a fostŭ edificatŭ în stilŭ italianŭ, din marmoră roșiatică împodobitŭ fiindŭ cu o balustradă grozavă, care încorona întregŭ edificiulŭ, ornatŭ fiindŭ și cu statue de marmoră, corfe, urne și coróne.

Lenôtre a aflatŭ unŭ nou stilŭ pentru întocmirea grădinilorŭ regale. Fortoulŭ scrie în „Fastes de Versailles" următórele:

„Când se întêmpla ca sĕ viu dela Versailles la Trianon, trebuia sĕ credĭ că s'a schimbatŭ țéra și zona și că ai ajunsŭ la cine scie ce vilă deliciósă a Italiei. Pămêntulŭ astfelŭ este înfrumsețatŭ și întrauritŭ de florĭ și de marmoră, care se oglindézǎ în apele cele line, încâtŭ ți-se pare, că aicĭ lucesce unŭ sóre mai caldŭ împrăștiindu-șĭ peste întréga câmpiă splendórea sa."

(Va urma.)

Poesii poporale.

Culese de *Iuliu Moldovanŭ.*

Așa dice frunda'n plopŭ,
Că dragostea nu-i norocŭ;
Așa dice frunda'n vie,
Că dragostea nu-i soție;
Unde dragostea se pune
Nicĭ îi frică, nicĭ rușine.

*

Fată mândră calapĕrŭ,
Face-țĭ-ai gura isvorŭ
La celŭ capĕtŭ de rĕzorŭ
Bêndŭ apă sĕ béu cu dorŭ.

*

Dulce-i gura de copilă
Ca și mierea din stupină,
Dulce-i gura de nevastă
Ca și mura de pe córtă.

*

Mândră-i lelea 'n sĕrbătorĭ,
După dênsa stai sĕ morĭ,
Când o vedĭ într'alte dile
Arde cămașa pe tine.

*

U-i u-iu, că *iu* mĕ chiamă,
Iepurele-i bunŭ de zamă,
Iepuróica de friptură,
Lelea de țucatŭ în gură.

*

Frundă verde de cicóre
Țucu-țĭ ochii lelișóră;
De când nu te-am sĕrutatŭ
Buzele mi-s'au muiatŭ,
Sângele s'a făcutŭ apă,
Inima în mine crépă.

*

Hăi leliță trupŭ de florĭ,
Nu da gura la feciorĭ,
Ci-o lasă pe sĕrbătorĭ;
Atuncĭ hai și mĭ-o dă mie,
Eu țĭ-oiu da sufletulŭ țiă.

*

Frundă verde de bujorŭ,
Mĕi bădiță, bădișorŭ
Mândra ta móre de dorŭ.

*

Decâtŭ cu dorŭ și urîtŭ,
Mai bine 'n negru pămêntŭ;
Decâtŭ cu dorŭ și nĕcazŭ,
Mai bine pănză p'obrazŭ.

*

Pănă-i lumea draculŭ móre
Căcĭ nicĭ capulŭ nu mĕ dóre;
N'am muritŭ păn'am fostŭ micŭ
Dér acuma că'sŭ voinicŭ;
N'am muritŭ păn'am suptŭ țîță
Dér acum că am drăguță.

*

Frundă verde-a pădurii
Pune m'oiu și-oiu chiui.
Sĕ tremure ghiața 'n vale
Sĕ iésă mândra în cale.

*

Multŭ mĕ uitŭ din délŭ în luncă
Sĕ vĕdŭ mândra unde lucră,
La miédădi und'se culcă,
Sĕ mĕ ducŭ ca sĕ-i facŭ umbră,
Că-i albă ca dómnele
Șĭ-o pălesce sórele.

*

Étă badea trece dealulŭ
Că'i cunoscŭ frêulŭ și calulŭ;
Ba dĕu elŭ nu-i bădița,
Că'lŭ cunósce lelița.

*

Nu-i ceteră nicĭ cimpoiu
Sĕ-mĭ bată gura 'napoi,
Cetera-i de lemnŭ uscatŭ,
Gura mea s'aude 'n satŭ,

*

Frundă verde săcărea,
Maică, măiculița mea,
Când ai fostŭ cu mine grea,
Maică, rĕu îțĭ mai părea,
Déră décă m'ai făcutŭ,
Ție bine țĭ-a părutŭ;
Mĭ-ai făcutŭ plaponŭ de lână
Fașiă de mătrăgună
Și légănŭ de măgheranŭ
Sĕ mĕ légĕnŭ de măganŭ.

*

Nu bate dómne lumea,
Cum ai bătutŭ pădurea
De nu-i ierna frundă'nea.

(Va urma).

róse, pentrucă ei cu dreptŭ cuvêntŭ privescŭ în ele espresiunea rassei lorŭ. Cu atâta are temeiu mai mare poporulŭ slavŭ, de a conserva literile cirilice, cu câtŭ grafica ciriliană este, după esprimarea bărbaţilorŭ germanĭ celorŭ mai învĕţaţĭ, grafica cea mai perfectă, ce o póte arăta omenirea; dér suntŭ numai părţile orientale şi meridionale ale poporului slavŭ, care conservă şi cultivă grafica cirilică în biserică şi pe terenulŭ mirenescŭ, pe când părţile apusene au perdutŭ literile cirilice şi astădĭ încă totŭ întârdiă a se întórce la literile cirilice şi sĕ părăséscă pe cele germane latine, după cum au părăsitŭ de multŭ literile germane.

O învĕţătură s'ar puté lua din faptulŭ acela, că Românii au scosŭ din biserica lorŭ gr. or. literile ciriliane şi au întrodusŭ în loculŭ lorŭ pe cele germane-latine. Românii credŭ a fi datorĭ către naţionalitatea lorŭ a depărta tóte elementele străine, a curăţi fiinţa rassei lorŭ de amestecăturĭ străine; ei se adună şi iau hotărîrĭ de a scóte grafica slavă ciriliană, măcarcă se potrivesce mai bine pentru ortografia limbei române, decâtŭ grafica germană-latină, şi de a întroduce în cărţile bisericescĭ literile latine, pentrucă literile latine suntŭ după părerea lorŭ o parte istorică a caracterului lorŭ romanŭ, o parte bună a rassei lorŭ latine, care trebue reocupată pe tóte terenele. Românii nu întrébă pe poporulŭ slavŭ, că-i place séu nu-i place, că Românii scotŭ din biserica lorŭ gr. or. literile cirilice, care au fostŭ în ea sute de anĭ întrebuinţate, şi le substitue prin cele germane-latine. Românii sciu, că literile suntŭ o afacere culturală, şi de politică atâtŭ de depărtate, ca ceriulŭ de pămêntŭ, şi nu se interesézǎ de doctrinele şi de instrucţiunile, pe carĭ mânĭ active caută sĕ li-le oferéscă. Românii, avêndŭ voinţa de a întroduce literile latine şi în biserica lorŭ gr. orientală, pentru-că corespundŭ naţionalităţii lorŭ, vorŭ sci sĕ dea acestei voinţe espresiunea corĕspundĕtóre şi sĕ păşéscă dela voinţă la faptă.

Unŭ poporŭ micŭ, ca Românii, scie sĕ-şĭ conserve naţionalitatea sa şi a puté servi de modelŭ părţii apusene a poporului slavŭ, cum îşĭ reocupă grafica sa primordială. Tóte obiecţiunile ordinare îşĭ perdŭ ponderositatea lorŭ faţă de faptulŭ, că Românii întroducŭ astădĭ în biserica lorŭ gr. or. literile latine în loculŭ literilorŭ ciriliane, ceea ce nicĭ astădĭ nu-i pré târdiu. Pretestele, că o astfelŭ de schimbare astădĭ nu se mai potrivesce n'au, locŭ şi şi obiecţiunea, că eserciţiulŭ celŭ îndelungatŭ de sute de anĭ şi obicĭnuinţa cu literile cirile vorŭ face greutate schimbărei, se slăbesce prin împrejurarea, că Românii tocmai din biserică, la care ţine poporulŭ atâtŭ de tare, vorŭ sĕ scóţă literile ciriliane, care au statŭ atâtea sute de anĭ în biserică. Décă grafica ciriliană este o parte bună din naţionalitatea poporului slavŭ, o parte însemnată a rassei sale, ba şi mai potrivită pentru ortografia limbei slave, totdeodată o proprietate istorică a părţii occidentale a poporului slavŭ, atuncĭ acéstă convicţiune ar trebui sĕ-şĭ afle espresiunea corespundĕtóre.

Pentru perderea, ce o sufere grafica ciriliană prin Românĭ, ar trebui sĕ se caute despăgubire în teritorulŭ occidentalŭ slavicŭ. Deşi poporulŭ slavŭ va trebui sĕ priméscă cu părere de rĕu scóterea literilorŭ ciriliane din biserica rom. gr. or., totuşĭ va trage învĕţătură corespunđĕtóre din acéstă faptă, cum şĕ-şĭ recâştige naţionalitatea, caracteristica sa, décă aceea a fostŭ pierdută. Poporulŭ slavŭ din partea apusénă este în posiţiune pe basa constituţiunii şi în specialŭ pe basa art. 19, de a-şĭ conserva şi cultiva naţionalitatea şi limba sa. De naţionalitate se ţine şi grafica (scrisórea). Décă grafica este străină, atuncĭ nu putemŭ vorbi de o naţionalitate propriă. După cum poporulŭ slavŭ este chematŭ, pe basa legei fundamentale de statŭ, de a-şĭ cultiva şi conserva naţionalitatea sa, caracteristica sa, totŭ aşa este de îndreptăţitŭ şi îndatoratŭ pentru conservarea sa de a-şĭ reocupa tóte elementele primordiale ale naţionalităţii sale istorice. Spre scopulŭ acesta îi dă legea fundamentală a statului dreptŭ inviolabilŭ. Negreşitŭ, că pentru acésta trebue sĕ esiste mai întâiu voinţa şi apoi sĕ urmeze fapta, precum au doveditŭ Românii.

Din adunarea comitatensă a Braşovului.

In adunarea comitatensă ordinară de tómnă a Braşovului s'au pertractatŭ 96 de obiecte. Intre altele, s'a roportat despre trebile publice din comitatŭ şi despre activitatea administraţiunei, s'au comunicatŭ mai multe legĭ şi numirĭ consulare, s'a desbătutŭ asupra emisului ministeriului de interne privitorŭ la statutulŭ orăşenescŭ despre încetăţenire în comuna Braşovŭ, precum şi asupra emisului privitorŭ la înfiinţarea unei farmacii în Satulungulŭ Sĕcelelorŭ, şi după o scurtă, dér agitată, desbatere s'a primitŭ propunerea comitetului permanentŭ, d'a nu se recomanda ministrului înfiinţarea acestei farmacii. Proiectulŭ de bugetŭ alŭ comitatului pe 1889 s'a primitŭ. S'au alesŭ în comitetulŭ administrativŭ: Christian Porr, Karl Resch, Iosefŭ Dŭk, Dr. Ed. Gusbeth şi Ioh. Imrich. In comitetulŭ verificătorŭ: Fabricius, Ridely, Strĕvoiu, Schlandt şi Dr. Zell. S'a încuviinţatŭ sĕ se plătéscă societăţii de construcţiunĭ restulŭ de 29,000 fl. pentru zidirea spitalului militarŭ din fondulŭ de construcţiune a şoselelorŭ. Se decide în principiu facerea unui împrumutŭ de 45,000 fl. pentru fondulŭ spitalului militarŭ şi s'a însărcinatŭ comitetulŭ de 15 sĕ tracteze asupra modului şi duratei ştergerei datoriei. Cu supraveghiarea spitalului militarŭ au fostŭ însărcinaţĭ contabilulŭ primŭ şi inginerulŭ Karl Frühbek pe lângă o léfă anuală de 200 fl.

S'a stabilitŭ apoi arunculŭ de încvartirare militară cu $1^{3}/_{4}\%$ şi $1^{1}/_{4}\%$ şi arunculŭ pentru fondulŭ jurisdicţiunei alŭ bolnavilorŭ cu 1%. Diferite socotelĭ comunale, precum şi preliminarulŭ de cheltuelĭ ale comunelorŭ pe 1889 s'au primitŭ. Deasemenea s'au primitŭ hotărîrile representanţei comunale privitóre la alegerea celorŭ doi medicĭ ai oraşului şi a curatorului şi controlorului spitalului, precum şi unŭ statutŭ asupra transportului de animale micĭ vii şi unŭ statutŭ asupra spargerei petrii pe teritoriulŭ comitatului. Statutulŭ asupra plantaţiunei arborilorŭ pe şoselele comitatului s'a modificat într'acolo, că de plantaţiunea şi întreţinerea arborilorŭ au sĕ îngrijéscă singuraticile comune pe lângă cuvenita rebonificare.

Mai amintimŭ, că institutulŭ de banĭ „Albina" a fostŭ primitŭ în rêndulŭ acelorŭ institute de banĭ, în care se potŭ depune banĭ comitatensĭ şi orfanalĭ. Recursulŭ eforiei gr. or. şi alŭ lui I. G. Popŭ şi consoţĭ în afacerea locului de patinatŭ din Scheiu s'a predatŭ comitelui supremŭ ca sĕ-lŭ înainteze ministrului de interne.

ULTIME SCIRĬ.

Cernăuţĭ 3 Noemvre. Profesorii facultăţilorŭ profane au predatŭ adĭ rectorului universităţii de aci unŭ protestŭ în scrisŭ, prin care pretindŭ a apĕra caracterulŭ germanŭ alŭ universităţii. Rectorulŭ, unŭ teologŭ românŭ, depusese în dietă jurămêntulŭ în limba română. Corpulŭ profesoralŭ vede în acésta o lovitură dată caracterului germanŭ alŭ universităţii, care este garantatŭ prin lege şi ridică protest espres contra orĭ-cărui pasŭ, care ar puté ameninţa într'unŭ modŭ séu altulŭ caracterulŭ germanŭ alŭ universităţii. Rectorulŭ a rĕspunsŭ deputaţiunei, care i-a predatŭ adresa, că dênsulŭ a consideratŭ jurămêntulŭ ca o afacere curatŭ privată.

Vinarsŭ séu rachiu.

(Prelegere publică dela mediculŭ Petru Argintariu. Din cartea „Merinde dela şcólă"; de Dr. *Georgiu Popa.*)

(Urmare).

Consecinţa primă şi cea mai cunoscută la cei ce bêu vinarsŭ este, că vine în disordine şi se întrerupe digestiunea séu consumarea, slăbesce activitatea stomacului. Acésta e starea ce o numimŭ de comunŭ, deşi nu corectŭ, *catarŭ de stomacŭ.* Din lipsa digustiunei, e naturalŭ, se scade apetitulŭ, şi cu acéstă scădere se turbură tóte relaţiunile de nutrire şi de subsistinţă ale corpului.

După lipsa de apetitŭ, continuândŭ cu vinarsulŭ, urmézǎ *greţa* în o diminéţă ca într'alta, şi storţarea la vomatŭ. Veţĭ înţelege, că stomaculŭ, ostenitŭ de unŭ lucru greu, cum e vomarea, nu mai póte ca, în restimpurĭ, sĕ funcţioneze de ajunsŭ a consuma nutrimentulŭ. Din apetitulŭ micşoratŭ, din îngreunarea după o mâncare, din slaba funcţionare a stomacului, omulŭ simte — scăderea puterilorŭ sale. Cércă sĕ supliméscă acéstă scădere, şi alérgă la vinarsŭ, permiţêndu-şĭ cantitate mai multă; şi acum şĭ-a făcutŭ rĕu mai mare, că estinde morbulŭ.

Din stomacŭ, morbulŭ se estinde şi atacă peliţa de umedélă din gâtŭ şi din gură, formândŭ aicĭ adevĕratŭ catarŭ, adecă *catarŭ de gâtŭ.* O flegmă grósă şi tenace acopere păreţii gâtului: n'o putemŭ lăpĕda, fără numai în parte, după o tuşire lungă şi grea, şi lăcrĕmândŭ de năduşélă. Totodată, asemenea flegmă grósă s'a aşedatŭ pe limbă, şi împedecă organele gustului de nu mai potŭ funcţiona cu receruta sensibilitate şi fineţă. Décă acum mâncarea nu posede arome tarĭ, unŭ stimulŭ ca sĕ producă iritaţiune, omulŭ dice că nu e de bunŭ gustŭ şi nu e delicată. Aşa e şi cu beutura, nu se îndestulesce cu cantitatea de vinarsŭ de pănă acum, fără pretinde séu mai multŭ séu mai tare. Chiar acestŭ morbŭ alŭ gâtului face sĕ créscă setea. Morbosulŭ crede, că numai setea şĭ-o stêmpĕră când continuă cu spirtuósele. In faptă însĕ, durerile, ce se alină pentru momentŭ, revinŭ cu violenţă mai mare.

Dela catarulŭ de gâtŭ, mai stêmpărândŭ setea cu vinarsŭ, morbosulŭ ajunge de regulă la *catarulŭ de gâtlegiu* séu de laringe, ce ne este aparatŭ alŭ vocei. Sciţĭ că în unele stadie cunóscemŭ, încă de pre voce, omul ce trăesce cu vinarsŭ. Vocea e aspră, dură, significativă ca la nicĭ unulŭ dintre celel'alte morburĭ ale gâtlejului.

Urmézǎ acum, ca mai din tóte morburile gâtlegiului, *catarŭ de plumânĭ*, fórtea periculosŭ. Beutorulŭ tuşesce şi aruncă puţină flegmă. Tusa e caracteristică; de pre tusă se cunósce îndată suferinţa acelei persóne. In apropiere ne lovesce mirosulŭ de vinarsŭ, rĕspânditŭ din gură şi din gâtŭ. După esperiinţă, din acestŭ catarŭ se desvóltă uşorŭ acea aprindere séu inflamaţiune de plumânĭ, ce la beutorĭ o finesce adesea mórtea.

Continuândŭ, vinŭ morburile, carĭ cu greu se potŭ vindeca, séu nicĭdecum. Intre acestea majoritatea casurilorŭ de *inflamaţiune de ficatŭ* séu de maiu, se reduce la beuturĭ. Este meniţiunea ficatului sĕ ajute la digestiune, sĕ fórme sânge şi sĕ-lŭ cureţe de materiile dăunătóre. Decĭ înţelegemŭ că e fatală inflamaţiunea, ce-lŭ reţine de funcţiunile enarate.

Intrebuinţarea necurmată a spirtuóselorŭ produce iritaţiune mare asupra *rerunchilorŭ* (renunchĭ), carĭ în curêndŭ nu mai potŭ satisface deplinŭ funcţiunei lorŭ, pentru urinare, întru a lăpĕda prisosulŭ apei, scl. Acéstă stare a rerunchilorŭ alterézǎ activitatea inimei şi causézǎ mai alesŭ la beutori de vinars *hydropesia séu bóla de apă.* Se adună apa în vasele corpului, că rerunchii şi inima nu şĭ-au făcutŭ deplinŭ datorinţa. Sciţĭ, ce grele suntŭ suferinţele în bóla de apă!

Stricăciunea, ce o face vinarsulŭ în sistema nervilorŭ, o vedeţĭ înşi-vĕ, că beutorilorŭ le *tremură* degetele şi mâna. Vinele încă, altmintrelea moi şi estensibilĭ, devinŭ aspre şi fragile.

Voiu accentua tare, că *crerii şi mĕdua din spinare* suferŭ fórte multŭ dela spirtuóse şi alesŭ dela vinarsŭ. Din daunarea crerilorŭ urmézǎ naturalŭ o scădere a puterilorŭ intelectualĭ şi moralĭ. Aţĭ vĕdutŭ ómenĭ diligenţĭ, deşteptĭ, voioşĭ, că după ce s'au datŭ vinarsului, şĭ-au perdutŭ din pricepere şi inteliginţă, nu mai au sporiu la lucru, suntŭ indiferenţĭ şi fără energiă. Acum éră lipsa de energiă, adecă lipsa de o voinţă tare, este causa că ajunsŭ în acestŭ stadiu, omulŭ nu se mai póte lăsa de beutură. Ce-lŭ aştéptă? o mórte grabnică, de apoplecsiă, séu — ceea ce este mai durerosŭ — *nebunia* (nerodia, pierdere de minte).

Multe desluşirĭ folositóre le avemŭ dela statistică. Voiu cita datele ce s'au culesŭ de curêndŭ în archiducatulŭ Austriei inferióre. Acéstă ţéră e mai aprópe de noi, dintre celea carĭ pórtă o statistică, decĭ — în lipsa de date proprie — acelea se potŭ referi şi aplica mai bine la stările nóstre. Intre morboşĭ în spitale, suntŭ acolo 47%, carĭ din beuturĭ spirtuóse au luatŭ causa, directŭ séu indirectŭ, la morbulŭ ce-lŭ pórtă. Şi érăşĭ între aceştia suntŭ $15\%-16\%$ în nebuniă; escesivĭ şi periculoşĭ, spaima celoralalţĭ nefericiţĭ. Nimicŭ mai tristŭ şi mai înspăimântătorŭ, decâtŭ nebunia séu „delirulŭ" omului beutoriu. Se aruncă, sfăşiă, sparge. Suntŭ mai multe gradurĭ de delirŭ. Unii se vindecă, dér cu greu; mulţĭ morŭ. Nu voiu enara acele scene înfiorătóre (Emoţiune). Trecŭ la date, la carĭ am observatŭ, că aţĭ tresăritŭ. Eu unulŭ am témă nu cumva realitatea sĕ fiă încă mai tristă. Spirituósele s'au estinsŭ pănă în regiunile înalte. Acelora le dă mâna a se lecui a casa, decĭ nu cércă spitale, şi se subtrag dela statistică. Aţĭ auditŭ dicêndu-se că domnulŭ séu dómna cutare sufere, o iritaţiune în gradŭ mare, séu de nervositate scl. Se scie că iritaţiunea şi nervositatea suntŭ adese numai terminĭ convenevolĭ pentru urmărĭ din spirtuóse. Mediculŭ mai vede, la secţiunĭ, că s'a formatŭ o grăsime la inimă, semnŭ că repausatulŭ a beutŭ vinarsŭ, dóră puţinŭ, însĕ regulatŭ şi prin acésta s'a slăbitŭ puterea de resistinţă a inimei în contra morbului; altminterea inima învingea şi salva o viétă. Deducŭ déră, că datele citate nu suntŭ esageraţiune.

(Va urma).

Rectificare. Suntemŭ rugaţĭ a publica ca rectificare, că „*Tatălŭ* ‚*nostru*", cântatŭ în biserica gr. or. română din Lugoşŭ cu ocasiunea adunării generale a Societăţii pentru fondŭ de teatru românŭ, despre care la timpulŭ sĕu s'a făcutŭ amintire în colónele fóiei nóstre, este composiţia regretatului *C. Porumbescu.*

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 3 Septemvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vênd.	9.33
Argintŭ românescŭ .	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.59	„	9.62
Lire turcescĭ . . .	„	10.90	„	10.95
Imperialĭ	„	9.90	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5·76
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	126.—	„	127.—
Discontulŭ	$6^{1}/_{2}$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.45
Renta de hârtiă 5%	92.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	117.25
Bonurĭ rurale ungare	105.25
Bonurĭ cu clasa de sortare	105.25
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Renta de hârtiă austriacă	82.25
Renta de argintŭ austriacă	82.70
Renta de aurŭ austriacă	109.45
Losurĭ din 1860	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	875.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	304.50
Acţiunile băncei de creditŭaustr. .	309:90
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ.	9.64
Mărcĭ 100 împ, germane	59.60
Londra 10 Livres sterlinge . . .	121.55

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Unŭ mecanicŭ românŭ,

care a făcutŭ studii serióse și a practicatŭ timpŭ de doi anĭ în **Belgia** și în **Germania**, dupăce a fostŭ ocupatŭ la calea ferată în Brașovŭ și în Têrgoviște, provĕḑutŭ fiindŭ cu fórte bune **certificate legalisate de autoritățile germane**, caută ocupațiune la o locomobilă stabilă, de trieratŭ, la o mașină de lumină electrică, într'unŭ atelierŭ orĭ într'o fabrică.

Informațiunĭ dă Administrațiunea „*Gazetei Transilvaniei.*“

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéça.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

77

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celoralte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individiḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoților mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de a-mĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cui cere.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ și o notiță istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda sĕu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, dŭpă Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa sĕu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea ilŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprindêndŭ composițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparanḑĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtorei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.